

FÒRUM VIVES

Obrint **marcs**
d'**intercanvi** i **reflexió**
des de la **universitat**

ENSENYAMENTS UNIVERSITARIS PER A MAJORS: PROGRAMES SÈNIOR I D'AULES DE GENT GRAN. MODELS DE GESTIÓ.

Concepción Bru Ronda
Presidenta AEPUM
Universitat d'Alacant
<http://www.aepumayores.org/>

Xarxa Vives
d'universitats

xarxa@vives.org
www.vives.org

Universitat Abat Oliba CEU. Universitat d'Alacant. Universitat d'Andorra. Universitat Autònoma de Barcelona. Universitat de Barcelona. Universitat de Girona. Universitat de les Illes Balears. Universitat Internacional de Catalunya. Universitat Jaume I. Universitat de Lleida. Universitat Miguel Hernández d'Elx. Universitat Oberta de Catalunya. Universitat de Perpinyà Via Domitia. Universitat Politècnica de Catalunya. Universitat Politècnica de València. Universitat Pompeu Fabra. Universitat Ramon Llull. Universitat Rovira i Virgili. Universitat de Sàsser. Universitat de València. Universitat de Vic · Universitat Central de Catalunya.

FÒRUM VIVES

Obrint **marcs**
d'**intercanvi i reflexió**
des de la **universitat**

- ◆ La formació per a persones majors ja té un recorregut important a nivell europeu i internacional, en les dues últimes dècades del SXX
- ◆ En el nostre territori, a excepció de Catalunya e influenciada per França, ens unim a aquest moviment amb caràcter general des de 1994.
- ◆ El Consell Europeu de Feira (juny 2000), consolida les estratègies per a fomentar “l'educació permanent per a tots”, posteriorment ratificada en nombroses declaracions de Consells Europeus i Comissions, Nacionals i Mundials (UNESCO, OCDE)...

SUMARI

- ◆ JUSTIFICACIÓ
- ◆ ANTECEDENTS
- ◆ ESTAT DE LA QÜESTIÓ A EUROPA
- ◆ ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM
- ◆ PRÒXIMS PASSOS EN EL MARC D'AEPUM
- ◆ REPTES DE FUTUR DELS PUPMs

JUSTIFICACIÓ

- ◆ La Societat de la Informació en la qual vivim, amb el trepidant desenvolupament tecnològic i els constants canvis socioculturals que porta amb si, necessitava d'una concepció d'una formació integral, en l'àmbit de l'educació formal e informal, com un procés continu al llarg de tota la vida, fent major recalcament en aquells grups socials que, per diverses raons, poguessin veure's exclosos, com és el cas de les persones majors.
- ◆ Aquest procés té un especial interès a Espanya on, per les seues condicions històriques i socioeconòmiques, l'accés a l'educació ha estat més limitat a unes classes socials acomodades, aguditzant-se aquesta desigualtat encara més en el cas de les dones. En aquest sentit, aquests programes universitaris suposen una democratització del coneixement per als intervals d'edat propers al cim o vèrtex superior de la piràmide de població.
- ◆ Per tant, es tracta de reconèixer que les funcions de la Universitat, de creació i transmissió crítica de la ciència, la tècnica i la cultura, la seua extensió en totes les dimensions i per a persones de totes les edats, incorporés ofertes formatives per a persones adultes i majors.
- ◆ D'aquesta forma es compleix una funció de gran rellevància com és la de l'aprenentatge permanent. Promou les metes i ambicions dels països europeus de ser més oberts, tolerants i democràtics. I suposa la promesa d'una Europa en la qual els ciutadans/nes tinguin l'oportunitat i la possibilitat de complir les seues aspiracions i de participar en la construcció d'una societat millor.

ANTECEDENTS

- ◆ En aquest sentit, en l'àmbit internacional ja existia una dilatada tradició de les Universitats de la Tercera Edat, vinculades a institucions d'Educació Superior, amb un ampli desenvolupament en les últimes dècades del passat segle, tal com demostra l'elevat nombre d'Universitats associades, més d'1.800, en l'Associació Internacional d'Aules de la Tercera Edat (A.I.U.T.A.).
- ◆ Des de la creació de la primera “Universidad de la Tercera Edat” en la Universitat de Tolouse al febrer de 1973 pel professor P. Vellas fins als nostres dies, s'han desenvolupat en tots els països d'Europa occidental i oriental models amb diferents estructures per a la formació permanent, amb diferents denominacions segons els tipus d'institucions oferents i els objectius perseguits (Projecte AEPUMA, 2007).
- ◆ **Característiques dels Programes Universitaris per a Majors i Aules Sènior a Espanya fins a 2007**
- ◆ «primera generació» dissenyada en els anys 80, eren programes de “temps lliure i culturals” que tenien com a objectiu entretenir i afavorir les relacions socials entre els adults majors;
- ◆ «segona generació» que es caracteritza per les activitats d'educació per a la participació i la millora dels coneixements dels adults majors que no tenien estudis de grau mitjà i universitaris. Període 1990-1999;
- ◆ «tercera generació», que el seu objectiu era permetre l'accés a estudis superiors i la universitat i capacitar als adults majors perquè puguin involucrar-se socialment després de la jubilació. Etapa 2000-2006;

ESTAT DE LA QÜESTIÓ A EUROPA

- ◆ Existeix una vertadera heterogeneïtat en els programes existents, a l'empara de la universitat pública:
 - ◆ Uns on els estudis per a la tercera edat estan integrats, com a estudis universitaris per a majors i dins de la oferta universitària, com és el cas d'Alemanya, Espanya, Eslovàquia, República Txeca, i amb una multiplicitat d'assignatures, més acadèmiques.
 - ◆ O d'un altre tipus d'institucions d'educació no formal (com a Itàlia i Regne Unit, França... amb matèries més pràctiques, i com a oferta cultural.
 - ◆ També el grau d'intergeneracionalidad varia d'unes a unes altres depenent del format de la seva oferta (el grau de contacte amb estudiants més joves també presenta un gradient de major (Alemanya i Regne Unit) a menor (Itàlia i Espanya).
 - ◆ I mostren un panorama en metodologies, estructures i programes enormement variat en qualitat i funcionalitat.
- ◆ El format comú són classes setmanals i/o conferències durant 3/6 hores setmanals de diversos temes i àrees de coneixement per exemple de pedagogia, de filosofia, de medicina, de ciències naturals, d'informàtica, d'economia, d'arquitectura, art, dret, etc;
- ◆ En l'última dècada a més, incorporen mètodes de recerca qualitativa i quantitativa i introducció a la recerca mitjançant el desenvolupament de grups de treball
- ◆ I quant a la metodologia, destaca l'alt nivell de participació de l'alumnat i els treballs en equip i tutoritzats

AEPUM DES DE 2002

<http://www.aepumayores.org/es>

- Promoure noves estructures educatives, formatives i culturals relacionades amb persones majors.
- Procurar la col·laboració i presència de l'Associació en les activitats universitàries de caràcter científic, acadèmic o cultural.
- Promoure el diàleg i la comunicació entre les Universitats, les Administracions Públiques i el sector privat.
- Crear un punt de trobada per a qualsevol interessat en l'estudi al llarg de tota la vida.

L'AEPUM, ha posat la seua tasca en l'objectiu de convergir cap a criteris d'homologació i racionalització en l'àmbit nacional i comunitari: unificant l'estructura acadèmica, la metodologia, el valor dels crèdits, i els reconeixements formals o no formals a obtenir, i tot açò amb l'objectiu d'aconseguir el compromís institucional necessari, tant en l'àmbit universitari com en el social públic i privat per a consolidar la integració social i cultural dels majors.

S'ha tractat de dur a terme el desenvolupament a nivell estatal i Europeu dels treballs necessaris (Llibre Blanc de l'Educació per a Majors, Projecte ANECA, Projecte AEPUMA, Propostes de Reforma de la LOU elevades al MEC des de l'AEPUM), per a la proposta d'incorporació pertinent en la normativa educativa espanyola i europea dels programes universitaris per a majors, i a l'efecte del seu reconeixement i consolidació.

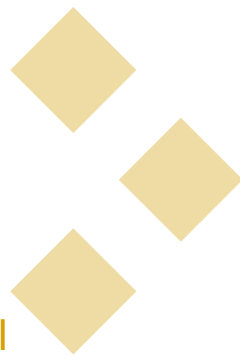
ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM

<http://www.aepumayores.org/es>

- Reflexió, recerques i resultats de XIV Trobades, 20 Jornades, i Seminaris de Treballs, V Congressos Internacionals.
- Avanços diversos aspectes: ordenació acadèmica, gestió, finançament, qualitat, metodologia i didàctica, bones pràctiques, formació del professorat, internacionalització.
- Sempre ens ha preocupat la definició d'un Model Marc per a un reconeixement oficial aquests Ensenyaments Específics, i un marc d'actuació coordinat en els sistemes d'Avaluació i Qualitat dels Programes Universitaris per a Majors..

ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM

CARACTERÍSTIQUES DELS PROGRAMES A AEPUM

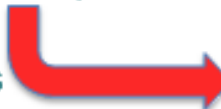
Educació i l'aprenentatge per a la innovació i el desenvolupament personal
preparació per a l'envelliment, foment de l'aprenentatge cooperatiu i desenvolupament autònom..

- Actualment estem en una «**quarta generació**» dels programes 2007-2015:
- Programmes proposats des de les diferents àrees de coneixement dels centres universitaris i departaments que supervisen la docència.
- Posseeixen totes les característiques dels ensenyaments superiors; Fins al punt que incorporen resultats de la recerca, criteris d'innovació educativa i qualitat, i participen de xarxes de recerca nacionals i internacionals en col·laboració amb centres educatius de diversos països;
- Fet evident és la seva dependència orgànica: Vicerektorats d'Estudis, Ordenació Acadèmica, Professorat, Facultats d'Educació i/o Formació Contínua

SOCIETAT ACTUAL DIFERENT, TÉ DIFERENTS NECESSITATS I RECLAMA NOUS REPTES

□ El procés d'envelliment a Espanya mantindrà la seva acceleració en funció de:

- L'augment de l'esperança de vida (millora de la salut, higiene, condicions d'alimentació..)
- El descens de les taxes de natalitat (mentalitat, inseguretat d'ocupació; retard en l'edat del 1º embaràs)
- Aturada del procés de la immigración
- La migració de treballadors joves i qualificats a altres països

Taxes de creixement vegetatiu negatiu
Descensos absoluts de la població

□ La generació actual de Persones Majors

□ Una gran part tenen estudis i un nivell educatiu superior

- Les dones comencen a tenir el mateix estatus que l'home?
 - Hi ha la voluntat d'una vegada jubilats mantenir una important activitat/rol
 - Xarxes intergeneracionals
 - Possibilitats de participació social: xarxes de voluntariat social o cultural.....
- entre altres

Molt temps després que el treball actiu i la jubilació.

Demanda activitats de formació/ aprenentatge, recerca i participació social

Oportunitats i Desafiaments per a la Formació

La formació ha d'adaptar-se a les tendències demogràfiques variables.
Les polítiques socials i l'aprenentatge permanent ha de ser una prioritat.

ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM

L'AEPUM, en definitiva el que persegueix és la mobilització i conscienciació d'objectius comuns en l'àmbit social i cultural europeu, encaminats a:

- Afermar i fer realitat un espai europeu de l'aprenentatge permanent, contribuint així a l'eficaç gestió del canvi demogràfic i a la integració dels majors en la nostra societat.
- Contribuir al procés d'adaptació de l'adult major als canvis tecnològics i socioeconòmics que caracteritzen la nostra època.
- Oferir una oportunitat d'educació superior a aquelles persones majors que no l'hagen tingut.
- Oferir alternatives de formació a professionals que desitgen ampliar els seus coneixements. Fomentar, reconèixer i enriquir les experiències adquirides per l'adult major al llarg de la seua vida.
- Motivar a persones que han acumulat experiències personals i/o professionals perquè reflexionen sobre el seu quefer dins d'un marc teòric-pràctic, amb el que podran adquirir un major protagonisme en el desenvolupament de la societat.
- Estimular a les persones adultes i no actives laboralment a reorientar la seua vida amb vista a aconseguir una major utilitat en els àmbits social-familiar.

ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM

AEPUM actualment existeixen 44 universitats sòcies, que desenvolupen ensenyaments o programes de 4 tipologies bàsiques:

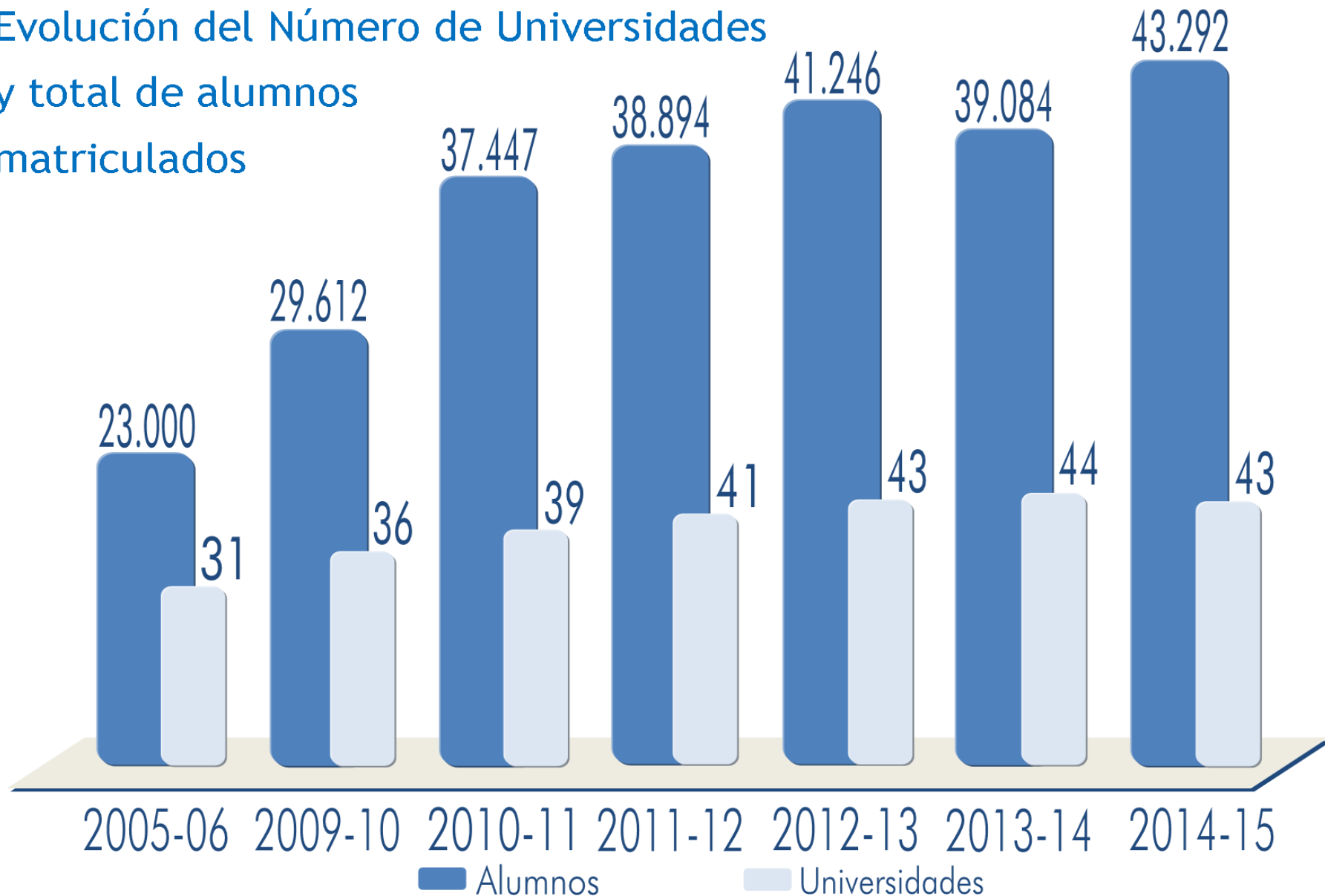
- ◆ 1. Ensenyaments Específics estructurats entorn del Programa Marc e elaborat en 2002
- ◆ 2. Títols Propis
- ◆ 3. Programes Integrats que comparteixen estudis amb títols oficials;
- ◆ 4. Aules Extensió Universitària (Aules de la Gent Gran, Aules Sénior...)

Encara que es podrien subdividir altres diverses variants, dins d'aquestes bàsiques, podem convergir que són com aquestes les tipologies bàsiques d'uns ensenyaments i programes que són coordinats i gestionats en cada universitat des de diversos centres, unitats o vicerectorats.

- ◆ Enfront d'aquesta heterogeneïtat, la rellevància del paper educatiu i de la cerca d'igualtat social i millora de la qualitat de vida de l'adult major, és comú a tots ells.
- ◆ Les universitats, com a institucions de referència en matèries relatives a educació, s'enfronten al gran repte de jugar un rol important davant l'envelliment de la població mitjançant la promoció de noves formes d'educació d'adults a través de totes les fases del cicle vital, entrenant als professionals que treballen per als majors o recolzant a la resta d'institucions competents en matèria d'envelliment a adaptar-se als canvis demogràfics.

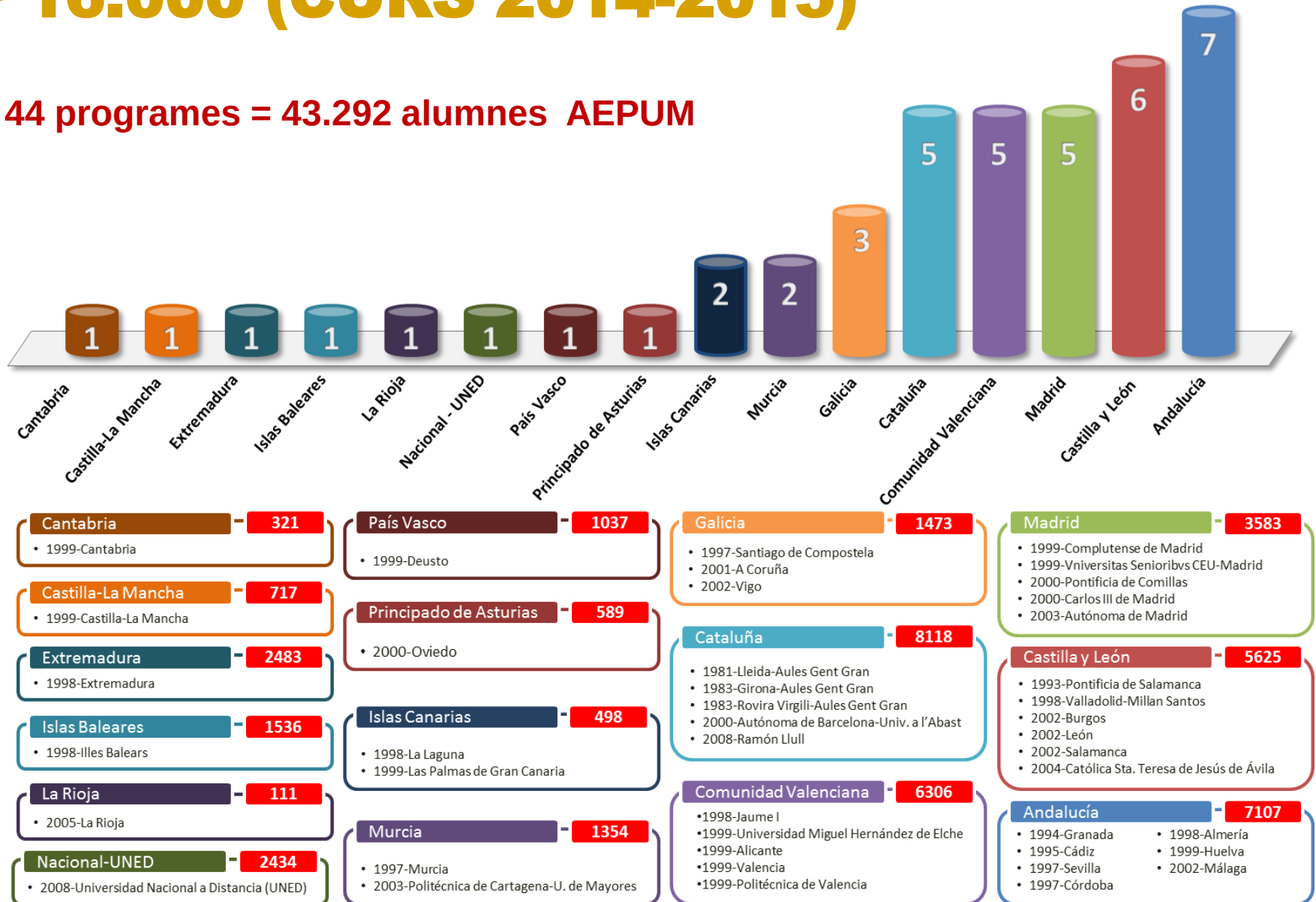
ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM

Evolución del Número de Universidades
y total de alumnos
matriculados

TERRITORI VIVES – AEPUM : + 16.000 (CURS 2014-2015)

44 programes = 43.292 alumnes AEPUM

ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM

DOCUMENT D'INTRODUCCIÓ RECONeixEMENT I AVALUACIÓ PUPMS

Com a document introductori a l'estat d'institucionalització, gestió, ordenació acadèmica i sistemes d'avaluació vigents en els PUPMs

AEPUM ENSENYAMENTS O PROGRAMES 4 TIPOLOGIES BÀSIQUES:

- ◆ 1. Ensenyaments Específics estructurats entorn del Programa Marc e elaborat en 2002
- ◆ 2. Títols Propis
- ◆ 3. Programes Integrats que comparteixen estudis amb títols oficials;
- ◆ 4. Aules Extensió Universitària (Aules de la Gent Gran, Aules Sénior...)

SISTEMA DE GARANTIA DE QUALITAT

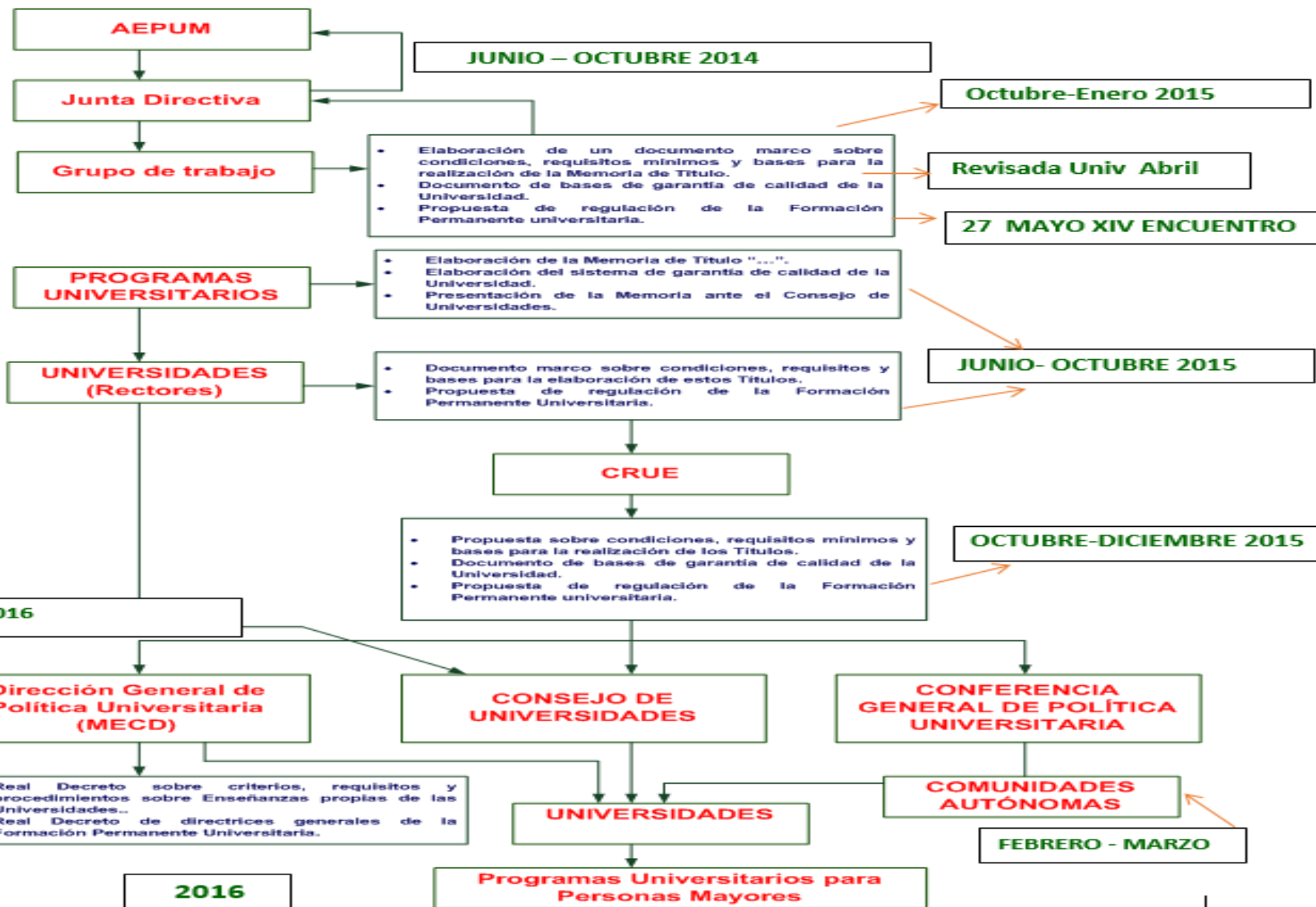
Necessitat d'elaborar un qüestionari d'avaluació seguint les normes que regeixen les titulacions oficials i que siga comuna per a totes els Programes.

RECONeixEMENT: DOCUMENTE BASE

Elaborar el document “Proposta Reconeixement de la Formació en els PUPMs” a fi de convergir en un procés marc d'acreditació i per tant de consolidació del procés de reconeixement d'aquests Programes per part del Ministeri d'Educació.

CRONOGRAMA

PROPUESTA PARA EL RECONOCIMIENTO DE LOS PROGRAMAS UNIVERSITARIOS PARA PERSONAS MAYORES

ENCUESTA DE SATISFACCIÓN CON EL PROGRAMA FORMATIVO

Como parte de la mejora continua y la implantación de los sistemas de garantía de calidad, esta encuesta evalúa los aspectos más representativos del programa formativo en general. Es imprescindible responder con sinceridad y objetividad y si desconoce algún ítem, no lo conteste.

Las preguntas serán puntuadas de 1 (mínimo grado de satisfacción, conocimiento, utilidad, conformidad) a 5 (máximo grado de satisfacción, conocimiento, utilidad, conformidad).

DATOS DE IDENTIFICACIÓN

UNIVERSIDAD:		PROGRAMA ESTUDIOS/TITULACIÓN:	
☐ Alumnado	☐ Profesorado	☐ Gestores-Universidad	☐ Evaluadores Externos
EDAD:	EDAD:	EDAD:	EDAD:
SEXO: ☐ Mujer ☐ Hombre	SEXO: ☐ Mujer ☐ Hombre	SEXO: ☐ Mujer ☐ Hombre	SEXO: ☐ Mujer ☐ Hombre
FORMACIÓN: ☐ Sin estudios ☐ Estudios primarios ☐ Estudios secundarios ☐ Estudios superiores	CATEGORIAS: ☐ Catedrático ☐ Titular ☐ Contratado doctor ☐ Ayudante doctor ☐ Ayudante ☐ Asociado ☐ Visitante ☐ Colaborador ☐ Emérito	TITULACIÓN:	TITULACIÓN:
CURSO:		CATEGORIA:	CATEGORIA:
SEDE:		DEPARTAMENTO/SERVICIO:	DEPARTAMENTO/SERVICIO:
AÑOS PERMANENCIA EN PROGRAMA:	AÑOS EXPERIENCIA EN PROGRAMA:		

[Encuesta de Satisfacción con el Programa Formativo - AEPUM 2015 \[PDF\]](#)

1	PLAN DE ESTUDIOS Y SU ESTRUCTURA	1	2	3	4	5
1.1	Estructura y secuencia del plan de estudios en general	☐	☐	☐	☐	☐
1.2	Duración del plan de estudios	☐	☐	☐	☐	☐
1.3	Sistema de acceso al estudio	☐	☐	☐	☐	☐
1.4	Oferta de asignaturas obligatorias	☐	☐	☐	☐	☐
1.5	Oferta de asignaturas optativas	☐	☐	☐	☐	☐
1.6	Oferta de actividades complementarias	☐	☐	☐	☐	☐
1.7	Sugerencias:					

2	ORGANIZACIÓN DE LA ENSEÑANZA	1	2	3	4	5
2.1	Duración de las asignaturas	☐	☐	☐	☐	☐
2.2	Duración de las sesiones de clase	☐	☐	☐	☐	☐
2.3	Coordinación entre el profesorado	☐	☐	☐	☐	☐
2.4	Sistemas de evaluación externa / interna del programa formativo	☐	☐	☐	☐	☐
2.5	Información recibida en la guía académica	☐	☐	☐	☐	☐
2.6	Sugerencias:					

3	PROCESOS DE ENSEÑANZA-APRENDIZAJE	1	2	3	4	5
3.1	Metodología utilizada en las clases	☐	☐	☐	☐	☐
3.2	Relación entre los aspectos teóricos y prácticas de las asignaturas	☐	☐	☐	☐	☐
3.3	Participación y cooperación de los alumnos en las clases	☐	☐	☐	☐	☐
3.4	Utilidad de las tutorías	☐	☐	☐	☐	☐
3.5	Grado de coincidencia entre la información contenida en la guía y su desarrollo	☐	☐	☐	☐	☐
3.6	Materiales didácticos recomendados o utilizados	☐	☐	☐	☐	☐
3.7	Bibliografía, webgrafía y fondos documentales	☐	☐	☐	☐	☐
3.8	Procedimientos y criterios de evaluación utilizados en las materias	☐	☐	☐	☐	☐
3.9	Sugerencias:					

4	EXTENSIÓN UNIVERSITARIA Y PROYECCIÓN SOCIAL	1	2	3	4	5
4.1	Actividades culturales y deportivas	☐	☐	☐	☐	☐
4.2	Asociacionismo y voluntariado	☐	☐	☐	☐	☐
4.3	Relaciones intergeneracionales	☐	☐	☐	☐	☐
4.4	Movilidad e intercambio	☐	☐	☐	☐	☐
4.5	Actividades de investigación	☐	☐	☐	☐	☐
4.6	Sugerencias:					

5	RECURSOS HUMANOS	1	2	3	4	5
5.1	Profesorado	☐	☐	☐	☐	☐
5.2	Dirección y coordinación del Programa	☐	☐	☐	☐	☐
5.3	Personal de administración y servicios	☐	☐	☐	☐	☐
5.4	Personal técnico (investigación, movilidad...)	☐	☐	☐	☐	☐
5.5	Sugerencias:					

6	INSTALACIONES E INFRAESTRUCTURAS	1	2	3	4	5
6.1	Aulas	☐	☐	☐	☐	☐
6.2	Laboratorios	☐	☐	☐	☐	☐
6.3	Aulas de informática	☐	☐	☐	☐	☐
6.4	Bibliotecas	☐	☐	☐	☐	☐
6.5	Salón de actos	☐	☐	☐	☐	☐
6.6	Servicio de reprografía	☐	☐	☐	☐	☐
6.7	Servicio de cafetería/restauración	☐	☐	☐	☐	☐
6.8	Instalaciones deportivas	☐	☐	☐	☐	☐
6.9	Instalaciones en general (accesibilidad, iluminación,...)	☐	☐	☐	☐	☐
6.10	Sugerencias:					

7	ATENCIÓN AL ALUMNADO	1	2	3	4	5
7.1	Procedimiento y actividades de acogida	☐	☐	☐	☐	☐
7.2	Servicios de apoyo al estudiante	☐	☐	☐	☐	☐
7.3	Sistema de ayudas y becas al estudio	☐	☐	☐	☐	☐
7.4	Seguimiento personalizado	☐	☐	☐	☐	☐
7.5	Sistema de sugerencias y garantías	☐	☐	☐	☐	☐
7.6	Sugerencias:					

8	ASPECTOS GENERALES	1	2	3	4	5
8.1	El nivel de preparación previo permite a los estudiantes seguir de forma adecuada el programa	☐	☐	☐	☐	☐
8.2	La formación recibida facilita el acceso a otros estudios superiores	☐	☐	☐	☐	☐
8.3	La formación recibida facilita el desarrollo personal y la inclusión social de los estudiantes	☐	☐	☐	☐	☐
8.4	Nivel de satisfacción con el Programa en general	☐	☐	☐	☐	☐
8.5	Sugerencias:					

9	Señale tres aspectos positivos del Programa

Señale tres aspectos a mejorar del Programa

GRACIAS POR SU COLABORACIÓN

ÍNDIX DE PARTICIPACIÓ

43 UNIVERSITATS = 43.762 ALUMNES

UNIVERSITAT I PROGRAMA	ENQUESTES	PERCENTATGE
Alicante - Universidad Permanente - L003	181	11,61 %
Burgos-Interuniversitario de la Experiencia – L007	142	9,11 %
Burgos-Universidad Abierta a personas Mayores – L008	22	1,41 %
Cantabria- Programa Senior – L050	116	7,44 %
Extremadura- Programa Universitario de Mayores – L016	307	19,69 %
Girona-Programa de Formació Universitària per a Majors - L018	13	0,83%
Huelva –Aula de la Experiencia –L020	1	0,06%
Illes Balears- Universitat Oberta per a Majors - L021	69	4,43 %
Lleida- Aules de la Gent Gran –L027	4	0,26%
Lleida- Aules de la Gent Gran – L028	31	1,99%
Murcia – Aula Senior L30	70	4,49 %
Politécnica de València - Universidad Sénior – L033	162	10,39 %
Santiago– I V Ciclo – L040	117	7,50 %
UNED- SENIOR	3	0,19%
Valencia - La Nau Gran – L045	317	20,33 %
Valladolid- Programa Interuniversitario de la Experiencia – L046	1	0,06%
TOTAL UNIVERSITATS 14 PROGRAMES 16	1.559	100,00 %

SEÑALE TRES ASPECTOS A MEJORAR DEL PROGRAMA

- **ASPECTOS ACADÉMICOS / METODOLÓGICOS/ ORGANIZATIVOS**
- Asignaturas con más clases prácticas, mas talleres, más salidas de campo
- Duración de las enseñanzas (asignaturas mas largas de mas horas)
- Mayor flexibilidad del programa, poder realizar módulos sueltos para completar
- Mayor equilibrio de asignaturas troncales y optativas (mayor optatividad)
- Eliminar asignaturas de relleno que carecen de interés (asignaturas repetidas)
- Opciones para la continuidad del programa, repetición de asignaturas, niveles
- Actualización constante de las materias en función de los cambios sociales y tecnológicos
- Mayor comunicación entre profesorado alumnado y coordinación del programa (reuniones conjuntas) mayor participación del alumnado
- Mayor coordinación entre el profesorado
- Pedagogía/metodología adecuada a personas mayores y contenidos adecuados a los intereses de los mayores; respeto a las creencias políticas de los alumnos.
- Realizar encuestas a los alumnos sobre los temas que les interesan
- Compartir materias/aulas con alumnos jóvenes , no sean exclusivas mayores
- Mayor reconocimiento social/educativo y de la calidad enseñanzas PUPMs

SEÑALE TRES ASPECTOS A MEJORAR DEL PROGRAMA

- **MATERIALES E INFRAESTRUCTURAS**

- Necesidad de ordenadores en clases para cada alumno y en buen estado
- Mejora de las condiciones de visibilidad y audio (no veo bien-no oigo)
- No se oye bien al profesorado (habla deprisa – no vocaliza)
- Posibilidad de crear plataformas Moodle para acceso a los materiales
- Disponer de los materiales (incluso antes de iniciarse las asignaturas)
- Clases en laboratorios

- **COMUNICACIÓN / DIFUSIÓN**

Mejorar la difusión del programa

Clases en castellano

Reuniones alumnos, coordinación y mayor participación alumnado

Condiciones de accesibilidad y usabilidad de aulas, materiales,

SEÑALE TRES ASPECTOS POSITIVOS DEL PROGRAMA

- **ASPECTOS ACADÉMICOS**
- Nivel de excelencia de los docentes y contenidos que desarrollan
- Competencia del profesorado y rigor académico
- Programa de estudios multidisciplinar, y flexible
- Diversidad y renovación constante de las asignaturas
- Descubrimiento de nuevos conocimientos y materias
- Disponibilidad y apoyo constante de tutores, y apoyo del personal de administración y servicios, asesoramiento académico

SEÑALE TRES ASPECTOS POSITIVOS DEL PROGRAMA

- **ASPECTOS SOCIOEDUCATIVOS**
- Ampliación de conocimientos que de otro modo no estarían al alcance de los mayores, poder estudiar opción que no pude hacer de joven
- Estimulación del aprendizaje, y del interés general por el conocimiento continuo y la actualización constante
- Estímulo mental, social y cultural
- Acceso de los mayores a cultura y conocimiento actualizado
- Mejora y mantenimiento de las habilidades tecnológicas (TICs)
- Proceso de adaptación a la jubilación, apertura de nuevos horizontes, y actividades formativas en esta nueva etapa de la vida
- Participación e integración del alumnado en la vida universitaria
- Ampliación de relaciones personales y sociales (aire fresco en las relaciones humanas en esta etapa de la vida), comunicación personal, interrelación alumnado-profesorado y con otras generaciones (intergeneracionalidad)
- Accesibiilidad a los estudios
- Promueve debates y actitudes proactivas entre los mayores

ESTAT DE LA QÜESTIÓ A AEPUM

SISTEMA DE GARANTIA DE QUALITAT

- El mostreig és reduït i provada la seua eficàcia hauria d'estendre's a més universitats-programes
- Possibilitat de concretar/aclarir alguns ítems, sense estendre l'enquesta
El sistema de garantia de qualitat ha de centrar-se en Programes amb una estructura acadèmica similar per a poder obtenir bons rendiments i aplicabilitat
- Amb tot és una eina de base útil i generalista que incideix en un tipus d'ensenyaments específics i pensada per als mateixos
- Suggeriments

PRÒXIMS PASSOS EN EL MARC D'AEPUM

RECONeixEMENT: DOCUMENTE BASE

- La comissió de treball està finalitzant la seua redacció i s'enviarà al juliol a tots els socis d'AEPUM
- Les universitats sòcies ho analitzaran i el 29 setembre tenim una pròxima Assemblea AEPUM
- Es treballarà paral·lelament en l'àmbit de les CCAA i el MEC i ANECA

DOCUMENT DE BASE JULIO 2016

INTRODUCCIÓN

1. GÉNESIS Y DESARROLLO DE LOS PUMS

2. ANTECEDENTES

2.1. El derecho a la educación y a la formación a lo largo de la vida

2.2. El Espacio Europeo del Aprendizaje Permanente (EEAP)

2.3. El Espacio Europeo de Educación (EEES)

Compromisos de las Universidades:

Compromisos de los gobiernos:

Dimensión social: acceso equitativo y culminación de los estudios

Aprendizaje permanente

2.4. Características Universitarias de los Programas Universitarios de Mayores.

A.- Del marco institucional:

B.- De los elementos organizativos:

C.- De la infraestructura:

D.- De los aspectos pedagógicos:

2.5.- La formación para personas mayores a nivel internacional

3. EL "RECONOCIMIENTO" DE LA FORMACIÓN UNIVERSITARIA DE PERSONAS MAYORES EN EL MARCO DE LA FORMACIÓN PERMANENTE

3.1. Niveles de reconocimiento

4. OBJETIVOS DE LA TITULACIÓN

4.1. Fines Sociales:

4.2. Fines Formativos:

5. ACCESO Y ADMISIÓN DE ESTUDIANTES

5.1. Sistemas de información previa a la matriculación y procedimientos accesibles de acogida y orientación de los estudiantes de nuevo ingreso para facilitar su incorporación a la Universidad y a la titulación.

5.2. Acceso a los títulos:

5.3. Selección de materias:

6. PLANIFICACIÓN DE LAS ENSEÑANZAS

7. EVALUACIÓN, VERIFICACIÓN Y ACREDITACIÓN

8. PROSPECTIVA E IMPACTO

9. FUENTES DOCUMENTALES

9.1. Legislación

9.2. Documentos

9.3. Bibliografía

REPTES DE FUTUR DELS PUPMs

- a) Les circumstàncies sociodemogràfiques obliguen a assumir reptes i oportunitats inqüestionables per a una formació de majors que haurà d'anar progressivament adaptant-se a uns col·lectius en transformació.
- b) Promoure l'autogestió de l'envelliment actiu com a pas per al desenvolupament de l'autonomia personal i la prevenció de la dependència.
- c) La col·laboració entre els PUPMs, a nivell nacional, regional amb altres centres de persones adultes locals i amb municipis, per a fomentar en el procés d'accés a la formació permanent i als estudis superiors, per a la millora de la qualitat de vida i l'eradicació de l'exclusió sociocultural.
- d) Optimitzar recursos: educatius, socials que gestionen i que es generen des de la diversitat de PUPMs i diversos sectors públics (conselleries, regidories, direccions territorials) y xarxes.
- e) Promoure plans específics de formació contínua i desenvolupaments d'innovació educativa dirigits als formadors i professionals que treballen en la formació d'adults (especialització que es demanda i oportunitat de llocs de treball especialitzat).
- f) Aplicació i Transferència des dels PUPMs dels resultats de recerca en el marc de tesis doctorals, grups, xarxes, així com projectes de la UE, per a la millora en els programes per a majors universitaris i la formació permanent

DOCUMENTS DE REFERÈNCIA

1. Ponencia Marco. «Los modelos marco de programas universitarios para personas mayores». Actas del VI Encuentro Nacional de Programas Universitarios para Mayores (Pg.17-44), Universidad de Alicante, 2002.
2. Análisis y Evaluación de Programas Universitarios para Mayores. Informe Final Proyecto Investigación AEPUMA 116/0. Universidad de Alicante- Investigadores AEPUM 2007.
3. La Formación Permanente y las Universidades Españolas "Dirección General de Política Universitaria. Ministerio de Educación. Consejo de Universidades" . 2010
4. Algunas claves para la institucionalización y el reconocimiento de los Programas Universitarios para Personas Mayores y de sus enseñanzas. Lorenzo Vicente, J. A 2013
5. INTRODUCCIÓN RECONOCIMIENTO Y EVALUACIÓN PUPMS. AEPUM 2014
6. Títulos Propios (2 TP); AEPUM 2014
7. Programas Integrados que comparten estudios con títulos oficiales (3 PI); AEPUM 2014
8. Encuesta de Satisfacción con el Programa Formativo - AEPUM 2015 [PDF]. Comisión Evaluación y Reconocimiento de PUPMs 2015
9. Informe resultados Encuestas de Satisfacción con el Programa Formativo. Universidad de Alicante. AEPUM, 2015.
10. Los Programas Universitarios para Mayores ante el reto de su verificación y reconocimiento. Comisión de Reconocimiento y Evaluación de los PUPMs
11. Web AEPUM: estadísticas, Repositorio AEPUM.....: <http://www.aepumayores.org/>

FÒRUM VIVES

Obrint **marcs**
d'**intercanvi** i **reflexió**
des de la **universitat**

MOLTES GRÀCIES PER LA SEUA ATENCIÓ

<http://www.aepumayores.org/>

Xarxa Vives
d'universitats

xarxa@vives.org
www.vives.org

Universitat Abat Oliba CEU. Universitat d'Alacant. Universitat d'Andorra. Universitat Autònoma de Barcelona. Universitat de Barcelona. Universitat de Girona. Universitat de les Illes Balears. Universitat Internacional de Catalunya. Universitat Jaume I. Universitat de Lleida. Universitat Miguel Hernández d'Elx. Universitat Oberta de Catalunya. Universitat de Perpinyà Via Domitia. Universitat Politècnica de Catalunya. Universitat Politècnica de València. Universitat Pompeu Fabra. Universitat Ramon Llull. Universitat Rovira i Virgili. Universitat de Sàsser. Universitat de València. Universitat de Vic · Universitat Central de Catalunya.